

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul 191 (XXXV) — Nr. 648

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRĂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 14 iulie 2023

SUMAR

<u>Nr.</u>		<u>Pagina</u>
D E C R E T E		
1.018.	— Decret pentru constatarea vacanței unei funcții de membru al Guvernului	2
1.019.	— Decret pentru desemnarea unui membru al Guvernului ca ministru interimar	2
D E C I Z I I A L E C U R Ţ I I C O N S T I T U Ţ I O N A L E		
	Decizia nr. 142 din 21 martie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 139 alin. (2) din Codul de procedură civilă	3–4
	Decizia nr. 156 din 30 martie 2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2.512 și 2.513 din Codul civil	5–8

D E C R E T E**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI****D E C R E T****pentru constatarea vacanței unei funcții
de membru al Guvernului**

În temeiul prevederilor art. 85 alin. (2), ale art. 100 alin. (1) și ale art. 106 din Constituția României, republicată, precum și ale art. 42 lit. b) și art. 43 alin. (1) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere propunerea prim-ministrului,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se ia act de demisia domnului Marius-Constantin Budăi, ministrul muncii și solidarității sociale, și se constată încetarea funcției de membru al Guvernului.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 14 iulie 2023.

Nr. 1.018.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI**D E C R E T****pentru desemnarea unui membru al Guvernului
ca ministru interimar**

În temeiul prevederilor art. 100 alin. (1), ale art. 106 și ale art. 107 alin. (4) din Constituția României, republicată, precum și ale art. 46 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ, cu modificările și completările ulterioare,

având în vedere propunerea prim-ministrului,

Președintele României d e c r e t e a z ă:

Articol unic. — Se desemnează domnul Marian Neacșu, viceprim-ministru, ca ministru al muncii și solidarității sociale, interimar.

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS

București, 14 iulie 2023.

Nr. 1.019.

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 142

din 21 martie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 139 alin. (2) din Codul de procedură civilă

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Gheorghe Stan	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Andreea Costin	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Eugen Anton.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 139 alin. (2) din Codul de procedură civilă, excepție ridicată de Mihail Ioan Preda în Dosarul nr. 21.390/301/2016 al Judecătoria Sectorului 3 București — Secția civilă și care formează obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 2.372D/2019.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate, având în vedere că dispozițiile legale criticate reglementează o măsură de bună administrare a actului de justiție lăsată la aprecierea judecătorului, potrivit art. 126 alin. (2) din Constituție, în raport cu care instanțele și procedura de judecată sunt stabilite prin lege. Menționează jurisprudența Curții în materie, respectiv Decizia nr. 587 din 8 octombrie 2019.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea din 16 martie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 21.390/301/2016, **Judecătoria Sectorului 3 București — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 139 alin. (2) din Codul de procedură civilă.** Excepția a fost invocată de Mihail Ioan Preda în cadrul soluționării unei cereri având ca obiect partajul unor bunuri comune.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se susține, în esență, că dispozițiile legale criticate sunt neconstituționale, deoarece nu permit atacarea pe cale separată a încheierii prin care a fost admisă excepția conexității. Autorul excepției de neconstituționalitate a arătat că instanța a respins, ca tardivă, cererea de modificare a cererii de chemare în judecată formulată cu depășirea termenului prevăzut la art. 204 —

Modificarea cererii de chemare în judecată din Codul de procedură civilă, însă prin formularea unei noi acțiuni, aceste din urmă dispoziții au fost eludate. Astfel, în primul dosar s-a solicitat partajul unor bunuri, cererea de modificare prin care s-a cerut partajarea și a altor bunuri a fost respinsă ca tardivă, sens în care a fost formulată o nouă acțiune de partajare a bunurilor cuprinse în cererea de modificare. Această a doua cerere de partajare a fost conexată cu cauza inițială.

6. Astfel, se apreciază că imposibilitatea atacării pe cale separată a încheierii prin care a fost admisă excepția conexității echivalează cu o lipsă a căii de atac, deoarece când instanța de control judiciar ar constata eventual netemeinicia soluției de conexare, cauzele au fost deja judecate împreună în primă instanță, existând o imposibilitate practică de a relua judecarea cauzelor conexate de la momentul anterior conexării.

7. **Judecătoria Sectorului 3 București — Secția civilă** apreciază că excepția de neconstituționalitate invocată este neîntemeiată.

8. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

9. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere cu privire la excepția de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

10. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

11. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă dispozițiile art. 139 alin. (2) din Codul de procedură civilă, care au următorul cuprins: „(2) *Excepția conexității poate fi invocată de părți sau din oficiu cel mai târziu la primul termen de judecată înaintea instanței ulterior sesizate, care, prin încheiere, se va pronunța asupra excepției. Încheierea poate fi atacată numai odată cu fondul.*”

12. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, dispozițiile legale criticate contravin prevederilor constituționale ale art. 16 alin. (1) privind egalitatea în drepturi, ale art. 21

alin. (3) privind dreptul la un proces echitabil, ale art. 129 privind exercitarea căilor de atac.

13. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că dispozițiile legale criticate au mai format obiect al controlului de constituționalitate prin raportare la critici similare cu cele formulate în prezenta cauză. Prin Decizia nr. 587 din 8 octombrie 2019, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 110 din 12 februarie 2020, sau prin Decizia nr. 170 din 24 martie 2016, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 398 din 25 mai 2016, Curtea a reținut, în esență, că din modul de reglementare a excepției conexității rezultă că aceasta nu pune în discuție fondul dreptului, ci se referă la modul de desfășurare a procesului, conexitatea fiind, astfel cum reiese din dispozițiile alin. (1) al art. 139 din Codul de procedură civilă, o măsură de bună administrare a justiției, asupra căreia instanțele judecătorești pot aprecia în vederea evitării pronunțării unor hotărâri contradictorii. Astfel, în pofida conexării, cauzele nu își pierd individualitatea, ele urmând doar să fie soluționate împreună, proces în cadrul căruia părțile își pot realiza drepturile și pretențiile la fel ca în cazul în care pricinile ar fi fost judecate separat.

14. Curtea a mai reținut că dispozițiile legale criticate sunt norme de procedură edictate de legiuitor în virtutea competenței sale constituționale conferite de art. 126 alin. (2) din Constituție, potrivit cărora *„Competența instanțelor judecătorești și procedura de judecată sunt prevăzute numai prin lege”*, și de art. 129, potrivit căruia *„Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii”*.

15. Astfel, dispozițiile legale referitoare la excepția conexității, norme de procedură, trebuie privite în contextul general al reglementării privitoare la căile de atac ce pot fi exercitate împotriva încheierilor premergătoare. Faptul că încheierea pronunțată asupra excepției conexității poate fi atacată numai odată cu fondul reprezintă o aplicare a regulii generale prevăzute de art. 466 alin. (4) din Codul de procedură civilă,

potrivit căreia *„împotriva încheierilor premergătoare nu se poate face apel decât odată cu fondul, afară de cazul când legea dispune altfel”*, prin care se împiedică prelungirea excesivă a duratei procesului și se contribuie la soluționarea cauzei într-un termen rezonabil.

16. Curtea a mai reținut că dispozițiile procedurale referitoare la posibilitatea atacării încheierii pronunțate asupra excepției conexității nu contravin în niciun fel dreptului la un proces echitabil, prevăzut de art. 21 alin. (3) din Constituție, întrucât prin posibilitatea exercitării unei căi de atac împotriva încheierii pronunțate asupra excepției conexității odată cu fondul se asigură o judecată fluentă și în condiții de celeritate, părțile putându-și exercita drepturile procesuale atât cu prilejul judecării în fond a cauzei, cât și al soluționării căilor de atac.

17. Întrucât nu au intervenit elemente noi, de natură să schimbe jurisprudența Curții Constituționale, considerentele și soluția cuprinse în deciziile menționate își păstrează valabilitatea și în prezenta cauză.

18. Dispozițiile legale criticate nu încalcă nici prevederile constituționale ale art. 16 privind egalitatea în drepturi, întrucât se aplică tuturor persoanelor prevăzute în ipoteza normei legale, fără nicio discriminare pe criterii arbitrare. De asemenea, principiul asigurării egalității cetățenilor în exercitarea drepturilor lor procesuale, inclusiv a căilor de atac, este respectat prin instituirea unor reguli speciale și în ceea ce privește căile de atac.

19. Referitor la posibilitatea modificării cererii de chemare în judecată după expirarea termenului prevăzut de art. 204 din Codul de procedură civilă, precum și la posibilitatea formulării unei noi cereri de chemare în judecată, acestea reprezintă aspecte ce țin de aplicarea și interpretarea legii, ceea ce excedează controlului de constituționalitate, în temeiul art. 2 alin. (2) și (3) din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale.

20. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Mihail Ioan Preda în Dosarul nr. 21.390/301/2016 al Judecătorei Sectorului 3 București — Secția civilă și constată că dispozițiile art. 139 alin. (2) din Codul de procedură civilă sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Judecătorei Sectorului 3 București — Secția civilă și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 21 martie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE
MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Andreea Costin

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 156

din 30 martie 2023

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2.512 și 2.513 din Codul civil

Marian Enache	— președinte
Mihaela Ciochină	— judecător
Cristian Deliorga	— judecător
Dimitrie-Bogdan Licu	— judecător
Laura-Iuliana Scânteii	— judecător
Livia Doina Stanciu	— judecător
Elena-Simina Tănăsescu	— judecător
Varga Attila	— judecător
Valentina Bărbățeanu	— magistrat-asistent

Cu participarea reprezentantului Ministerului Public, procuror Ioan-Sorin-Daniel Chiriazii.

1. Pe rol se află soluționarea excepției de neconstituționalitate a prevederilor art. 2.512 și 2.513 din Codul civil, excepție ridicată de Curtea de Apel Cluj — Secția a IV-a pentru litigiile de muncă și asigurări sociale, din oficiu, în Dosarul nr. 362/33/2018 și care constituie obiectul Dosarului Curții Constituționale nr. 196D/2019.

2. La apelul nominal se constată lipsa părților. Procedura de înștiințare este legal îndeplinită.

3. Cauza fiind în stare de judecată, președintele Curții acordă cuvântul reprezentantului Ministerului Public, care pune concluzii de respingere, ca neîntemeiată, a excepției de neconstituționalitate. Faptul că reglementarea diferită a prescripției extinctive prin actualul Cod civil diferă de cea anterioară nu ridică o problemă de constituționalitate. Condițiile invocării excepției prescripției extinctive țin de opțiunea legiuitorului și nu atrag niciun viciu de neconstituționalitate, nici chiar din perspectiva art. 16 din Constituție, de vreme ce toate persoanele interesate o pot invoca în egală măsură.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

4. Prin Încheierea civilă din 1 octombrie 2018, pronunțată în Dosarul nr. 362/33/2018, **Curtea de Apel Cluj — Secția a IV-a pentru litigiile de muncă și asigurări sociale a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a prevederilor art. 2.512 și 2.513 din Codul civil**, excepție ridicată de instanță, din oficiu, într-o cauză având ca obiect soluționarea apelului formulat împotriva unei sentințe prin care prima instanță a dispus acordarea unor sporuri salariale doar pentru o perioadă de 3 ani, considerând că pentru restul perioadei pentru care se solicitase era prescris dreptul material la acțiunea în recunoașterea acestora.

5. În motivarea excepției de neconstituționalitate se invocă prevederile art. 18 din Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, care, anterior adoptării actualului Cod civil, obliga instanța judecătorească să cerceteze, din oficiu, dacă dreptul la acțiune sau la executarea silită este prescris. Instanța autoare a excepției apreciază, în esență, că este neconstituțională schimbarea opțiunii legiuitorului, care a ales să treacă instituția prescripției extinctive — sub aspectul invocării ei — din sfera dreptului public în cea a dreptului privat, întrucât astfel se încalcă principiul supremației legii și cel al egalității în drepturi a cetățenilor în fața legii.

6. În acest sens se arată că, potrivit actualului Cod civil (art. 2.501), toate drepturile la acțiune având un obiect patrimonial sunt supuse prescripției extinctive, în afara cazului în care prin lege s-ar dispune altfel. Așadar, acest principiu este introdus, practic, în ordinea publică, neputând fi reglementate situații diferite sub acest aspect, prin înțelegerea părților. Ceea ce permite Codul civil este renunțarea la prescripție, expresă sau tacită, dar neîndoielnică (art. 2.508). Or, modul de reglementare a invocării prescripției, și anume doar de către partea interesată și numai în primă instanță, prin întâmpinare sau cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate, intră în contradicție cu imperativul renunțării neîndoielnice la beneficiul prescripției, în condițiile în care, prin neinvocarea acestei excepții în termenul prescris se ajunge la un efect similar cu cel al renunțării, fără însă ca aceasta să fie și neîndoielnică.

7. Se susține că acest fapt determină o imprecizie legislativă și că se periclitează stabilitatea circuitului civil și securitatea juridică, întrucât imposibilitatea invocării excepției prescripției dreptului la acțiune în afara termenului indicat de art. 2.513 din Codul civil este în contradicție cu posibilitatea reglementată de art. 478 din Codul de procedură civilă ca părțile să se folosească, înaintea instanței de apel, de alte motive, mijloace de apărare și dovezi decât cele invocate la prima instanță, inducând o diferență nejustificată rațional între mijloacele de apărare pe care debitorul le are în procesul civil, cu încălcarea dispozițiilor art. 1 alin. (5) din Constituție.

8. Se critică și necorelarea creată între rolul activ al judecătorului, reglementat de art. 22 din Codul de procedură civilă, și dispozițiile art. 2.512 alin. (2) și (3) din Codul civil, care statuează în sensul că organul de jurisdicție competent nu poate aplica prescripția din oficiu, toate atributele de care judecătorul dispune în virtutea rolului său activ fiind anulate în ceea ce privește prescripția dreptului la acțiune. Se susține, totodată, că se introduce o distincție nejustificată și nerațională între situațiile pe care judecătorul poate să le invoce din oficiu și prescripția extinctivă, pe care nici măcar nu o poate pune în discuția părților.

9. Se critică, de asemenea, natura bivalentă a excepției prescripției dreptului la acțiune, care este de ordine publică în termenii săi de defnire, în limitele determinate prin dispozițiile art. 2.515 din Codul civil, dar de ordine privată în ceea ce privește posibilitatea și intervalul când poate fi invocată. Astfel, potrivit art. 2.515 din Codul civil, prescripția extinctivă este reglementată prin lege, fiind interzise clauzele prin care o acțiune prescriptibilă ar fi declarată imprescriptibilă sau invers, tot astfel cum părțile pot modifica durata termenelor de prescripție sau cursul prescripției prin convenție, însă numai în anumite limite legale, orice convenție sau clauză contrară fiind lovită de nulitate absolută. Or, o atare reglementare este contradictorie și necorelată în sine, nefiind clar de ce o instituție juridică imperativă în structura sa primește o reglementare dispozitivă sub raportul invocării și este, astfel, scoasă parțial din sfera normelor de ordine publică. Se susține că acest aspect este cu atât mai evident în situația în care debitorul este o instituție publică, punându-se în discuție chestiuni care, prin

esența lor, țin de ordinea publică, așa cum ar fi afectarea finanțelor publice pe o perioadă mai lungă de timp decât termenul legal de prescripție.

10. Modul de reglementare a acestei instituții este contradictoriu și ca urmare a includerii în Codul civil a unor dispoziții de procedură care și-ar avea locul în Codul de procedură civilă (invocarea prescripției și momentul până la care se poate invoca aceasta) și care, prin această dislocare într-un alt corpus de norme, pierde coeziunea și coerența cu restul normelor de procedură, atrăgând o situație generatoare de insecuritate juridică și de discriminare. Astfel, din punctul de vedere al egalității, lăsarea invocării prescripției la latitudinea părții, fără ca instanța să aibă măcar posibilitatea de a o pune în discuție, induce o diferențiere între cetățeni, fără o bază rațională, ci întemeiată pe elementul aleatoriu legat de alegerea debitorului de a invoca sau nu această excepție. Totodată, nereglementarea posibilității invocării din oficiu a acestei excepții afectează și dreptul părților la un proces echitabil, din perspectiva egalității șanselor pe care le au în fața instanței în situații identice, precum și dreptul acestora de proprietate privată, statul omițând să reglementeze condiții egale de limitare și de ocrotire a dreptului de proprietate privată, așa cum impun dispozițiile art. 44 alin. (1) și (2) din Constituție.

11. Potrivit prevederilor art. 30 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, încheierea de sesizare a fost comunicată președinților celor două Camere ale Parlamentului, Guvernului și Avocatului Poporului, pentru a-și exprima punctele de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

12. **Președinții celor două Camere ale Parlamentului, Guvernul și Avocatul Poporului** nu au comunicat punctele lor de vedere asupra excepției de neconstituționalitate.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, dispozițiile legale criticate, raportate la prevederile Constituției, precum și Legea nr. 47/1992, reține următoarele:

13. Curtea Constituțională a fost legal sesizată și este competentă, potrivit dispozițiilor art. 146 lit. d) din Constituție, precum și ale art. 1 alin. (2), ale art. 2, 3, 10 și 29 din Legea nr. 47/1992, să soluționeze excepția de neconstituționalitate.

14. **Obiectul excepției de neconstituționalitate** îl reprezintă prevederile art. 2.512 și 2.513 din Codul civil, care au următorul cuprins:

— Art. 2.512: „*Invocarea prescripției de partea interesată*

(1) *Prescripția poate fi opusă numai de cel în folosul căruia curge, personal sau prin reprezentant, și fără a fi ținut să producă vreun titlu contrar ori să fi fost de bună-credință.*

(2) *Organul de jurisdicție competent nu poate aplica prescripția din oficiu.*

(3) *Dispozițiile prezentului articol sunt aplicabile chiar dacă invocarea prescripției ar fi în interesul statului sau al unităților sale administrativ-teritoriale.”;*

— Art. 2.513: „*Momentul până la care se poate invoca prescripția*

Prescripția poate fi opusă numai în primă instanță, prin întâmpinare, sau, în lipsa invocării, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate.”

15. În opinia instanței autoare a excepției de neconstituționalitate, prevederile legale criticate contravin dispozițiilor din Constituție cuprinse în art. 1 alin. (5) privind principiul legalității, în componenta referitoare la calitatea normelor, art. 16 — *Egalitatea în drepturi*, art. 21 — *Accesul liber la justiție* și art. 44 alin. (2) privind garantarea și ocrotirea proprietății private.

16. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea observă că critica de neconstituționalitate formulată vizează, în esență, noua fizionomie juridică a instituției prescripției extinctive, căreia, în actuala concepție legislativă, i-a fost conferit un caracter dispozitiv, fiind reglementată în Codul civil prin norme ce pot fi considerate de ordine privată, spre deosebire de regimul imperativ, de ordine publică, pe care îl consacra reglementarea anterioară reprezentată de Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, publicat în Buletinul Oficial al României nr. 11 din 15 iulie 1960.

17. Acest caracter dispozitiv al noilor norme a fost remarcat și de Înalta Curte de Casație și Justiție — Completul competent să judece recursul în interesul legii, care, prin Decizia nr. 1 din 17 februarie 2014, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 283 din 17 aprilie 2014, a arătat că, într-o viziune diametral opusă față de cea a Decretului nr. 167/1958, „legiutorul actual a reglementat prescripția extinctivă ca instituție de ordine privată care nu mai operează de plin drept, ceea ce produce consecințe asupra duratei termenelor de prescripție, care nu mai sunt imperative, ci, în anumite marje, pot rămâne la disponibilitatea părților, recunoașterii posibilității renunțării la prescripție ori a încheierii de convenții prin care să se modifice cursul prescripției, prin fixarea începutului acesteia, ori a cauzelor legale de suspendare sau întrerupere, a sferei persoanelor care se pot prevala de faptul împlinirii acesteia, a condițiilor și limitelor procedurale în care excepția prescripției ar putea fi invocată etc. (...)”.

18. Față de criticile formulate în cauza de față, Curtea Constituțională reține, cu titlu general, că prescripția extinctivă stinge dreptul material la acțiune care nu a fost exercitat în termenul stabilit de lege, prin drept la acțiune înțelegându-se dreptul de a constrânge o persoană, cu ajutorul forței publice, să execute o anumită prestație, să respecte o anumită situație juridică sau să suporte orice altă sancțiune civilă, după caz [astfel cum prevede art. 2.500 alin. (2) din Codul civil] sau, cu alte cuvinte, posibilitatea reclamantului-creditor de a solicita instanțelor judecătorești să oblige pârâtul-debitor la executarea prestației asumate în cadrul unui raport juridic obligațional. Dacă dreptul la acțiune nu este exercitat într-un anumit termen, fixat în funcție de situația juridică particulară, creditorul nu mai poate obține concursul forței coercitive a statului declanșate ca urmare a unei hotărâri judecătorești definitive de obligare a debitorului la îndeplinirea obligației ce îi incumbă. Într-o asemenea situație, dreptul subiectiv civil apărut prin intermediul dreptului la acțiune se menține, dar va putea fi valorificat după trecerea termenului de prescripție a dreptului la acțiune doar dacă debitorul consimte să își îndeplinească de bunăvoie obligația.

19. Curtea constată că nu pot fi reținute criticile formulate în motivarea excepției de neconstituționalitate, acestea punând în discuție eficacitatea instituției prescripției extinctive în noua reglementare, iar nu constituționalitatea acesteia. Or, faptul că legiutorul a reconfigurat regimul juridic al acestei instituții, conferindu-i deopotrivă valențe de ordine publică și privată, nu se constituie într-un viciu de neconstituționalitate, nefiind afectate exigențele principiului legalității instituit prin art. 1 alin. (5) din Legea fundamentală. Actuala reglementare nu face altceva decât să dea expresie unei noi concepții legislative, diferită de cea instituită prin Decretul nr. 167/1958, dar prin nimic contrară standardelor constituționale.

20. Instanța autoare a excepției susține că imposibilitatea invocării excepției prescripției dreptului la acțiune în afara termenului indicat de art. 2.513 din Codul civil (și anume doar în primă instanță, prin întâmpinare, sau, în lipsa invocării, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate) ar fi în contradicție cu posibilitatea reglementată de art. 478 din Codul de procedură civilă ca părțile să se folosească,

înaintea instanței de apel, de alte motive, mijloace de apărare și dovezi decât cele invocate la prima instanță. Se critică, așadar, excluderea posibilității de a invoca prescripția ca mijloc de apărare direct în apel, deși cu privire la alte mijloace de apărare cu efecte similare această posibilitate este permisă, ceea ce ar induce o diferență nejustificată rațional între mijloacele de apărare pe care debitorul le are în procesul civil.

21. Cu privire la această critică, instanța de contencios constituțional constată că opțiunea legiuitorului se înscrie în atributul său constituțional de elaborare a procedurii de judecată, consacrat prin art. 126 alin. (2) din Legea fundamentală, câtă vreme părțile din proces dispun de un arsenal suficient de mijloace procedurale furnizate de Codul de procedură civilă și de celelalte acte normative aplicabile, după caz, prin intermediul căruia să își poată exercita în mod plener dreptul la apărare și, implicit, dreptul la un proces echitabil.

22. Instituirea prin lege a unui anumit termen în care partea interesată, în folosul căreia curge prescripția, poate invoca excepția intervenirii prescripției extinctive nu este de natură să afecteze constituționalitatea reglementării. În jurisprudența sa (a se vedea, de exemplu, Decizia nr. 296 din 8 iulie 2003, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 577 din 12 august 2003), Curtea a statuat că exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă. În condițiile în care, potrivit principiului *nemo censetur ignorare legem*, care semnifică faptul că nimeni nu se poate apăra invocând necunoașterea legii, titularul unui drept este prezumat că a avut cunoștință de reglementarea care prevede că valorificarea dreptului său se circumscrie unui anumit termen, iar dacă nu îl respectă, consecințele negative pe care va fi ținut să le suporte nu pot fi imputate decât propriei sale lipse de diligență. Totodată, Curtea a arătat că instituția prescripției, în general, și termenele în raport cu care își produce efectele aceasta au ca finalitate facilitarea dreptului de acces liber la justiție, prin asigurarea unui climat de ordine indispensabil exercitării în condiții optime a acestui drept constituțional, prevenindu-se eventualele abuzuri și limitându-se efectele perturbatoare asupra stabilității și securității raporturilor juridice civile.

23. Așadar, câtă vreme partea interesată (debitorul-pârât) ar fi putut, în cadrul procesului declanșat de creditorul-reclamant, să invoce excepția intervenirii prescripției extinctive până la momentul procesual precizat de art. 2.513 din Codul civil, nu se poate susține cu temei existența vreunui viciu de neconstituționalitate a reglementării, din perspectiva învederată de instanța autoare a excepției de neconstituționalitate. Nu se poate vorbi despre o „diferență nejustificată rațional între mijloacele de apărare pe care debitorul le are în procesul civil”, așa cum se susține în motivarea criticii de neconstituționalitate, în condițiile în care fiecare mijloc de probă/mijloc procesual de apărare are propriul său regim de administrare/utilizare, conform prevederilor procedurale aplicabile, în cadrul unei discipline procesuale indispensabile bunei desfășurări a actului jurisdicțional în scopul înlăturării justiției, ca deziderat constituțional.

24. De altfel, sub acest aspect, Curtea observă că, potrivit art. 2.514 din Codul civil, codebitorii unei obligații solidare sau indivizibile și fideiusorii pot invoca prescripția, chiar dacă unul dintre debitori a neglijat să o facă ori a renunțat la ea. Potrivit aceluiași text, tot astfel pot invoca prescripția și creditorii celui interesat, precum și orice altă persoană interesată.

25. Curtea constată că nu poate fi reținută nici critica referitoare la încălcarea principiului legalității, statuat de art. 1

alin. (5) din Constituție, ca urmare a unei pretense necorelări între prevederile art. 22 din Codul de procedură civilă, care consacră principiul rolului activ al judecătorului în proces, și dispozițiile art. 2.512 alin. (2) și (3) din Codul civil, care statuează în sensul că organul de jurisdicție competent nu poate aplica prescripția din oficiu, nici chiar atunci când invocarea prescripției ar fi în interesul statului sau al unităților sale administrativ-teritoriale. Sub acest aspect, Curtea observă că, într-adevăr, conform dispozițiilor art. 22 alin. (2) din Codul de procedură civilă, judecătorul are îndatorirea să stăruie, prin toate mijloacele legale, pentru a preveni orice greșală privind aflarea adevărului în cauză, dar alin. (1) al aceluiași articol impune judecătorului să soluționeze litigiul conform regulilor de drept care îi sunt aplicabile. Prin urmare, nu există nicio contradicție internă între normele menționate, de natură să conducă la afectarea principiului legalității și coerenței ansamblului legislației. Judecătorul își va exercita rolul activ, cu respectarea normelor procedurale ce guvernează procesul, circumscris exigențelor constituționale înscrise în art. 124 alin. (3) teza a doua potrivit căruia judecătorii se supun numai legii.

26. Curtea reține, totodată, că rolul activ al judecătorului în proces trebuie să se manifeste în spiritul imparțialității, al echidistanței față de toate părțile din proces, fără ca prin modul în care acesta dirijează procesul să creeze vreun fel de diferență între părți o situație mai facilă, substituindu-se acesteia în realizarea apărării. De aceea, legiuitorul a ales să lase invocarea excepției intervenirii prescripției extinctive la dispoziția părții, condiționat de respectarea termenului mai sus menționat. Părțile au obligația de diligență procesuală, în cazul neglijării acesteia putându-li-se opune excepția procesului rău condus (*exceptio mali procesus*), care le este exclusiv imputabilă.

27. În aceeași ordine de idei, se susține că lăsarea invocării prescripției la latitudinea părții, fără ca instanța să aibă măcar posibilitatea de a o pune în discuție, induce o diferențiere între cetățeni, fără o bază rațională, ci una întemeiată pe elementul aleatoriu, legat de opțiunea debitorului de a invoca sau de a nu invoca această excepție. Față de această critică, instanța de contencios constituțional constată că nu se induce vreo diferențiere între cetățeni, procesul civil fiind caracterizat de principiul disponibilității, în virtutea căruia părțile pot alege mijloacele procedurale pe care să le utilizeze, în deplină cunoștință, în considerarea adagiului *nemo censetur ignorare legem*, care introduce prezumția cunoașterii legii. De asemenea, art. 24 din Constituție garantează dreptul la apărare, în al cărui conținut intră și posibilitatea părților de a recurge la o apărare profesionistă, exercitată printr-un avocat ales care, în principiu, ar trebui să aibă o pregătire profesională suficientă pentru a ști că poate invoca, în apărarea părții pe care o reprezintă, intervenirea prescripției extinctive.

28. În ceea ce privește instituțiile publice, cu atât mai puțin s-ar justifica invocarea din oficiu a prescripției extinctive, în condițiile în care acestea au în structura lor compartimente juridice însărcinate în mod expres cu obligația de a lua toate măsurile pentru protejarea intereselor instituției în fața instanțelor judecătorești, în procesele declanșate împotriva acestora de particulari sau de alte instituții ori autorități publice. Consilierii juridici angajați ai acestora au obligația de serviciu de a depune toate diligențele și de a utiliza toate mijloacele procedurale permise de lege pentru a contracara pretențiile părților adverse în cadrul proceselor în cadrul cărora acestea au calitatea de părți.

29. În fine, referitor la critica privitoare la includerea în Codul civil a unor dispoziții de procedură care și-ar avea locul în Codul de procedură civilă, ceea ce ar conduce la pierderea coeziunii și coerenței cu restul normelor de procedură, Curtea apreciază că aceasta este o simplă observație de tehnică legislativă care nu pune nicidecum în discuție constituționalitatea normelor criticate.

30. Pentru considerentele expuse mai sus, în temeiul art. 146 lit. d) și al art. 147 alin. (4) din Constituție, precum și al art. 1—3, al art. 11 alin. (1) lit. A.d) și al art. 29 din Legea nr. 47/1992, cu unanimitate de voturi,

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

În numele legii

DECIDE:

Respinge, ca neîntemeiată, excepția de neconstituționalitate ridicată de Curtea de Apel Cluj — Secția a IV-a pentru litigii de muncă și asigurări sociale, din oficiu, în Dosarul nr. 362/33/2018 și constată că dispozițiile art. 2.512 și 2.513 din Codul civil sunt constituționale în raport cu criticile formulate.

Definitivă și general obligatorie.

Decizia se comunică Curții de Apel Cluj — Secția a IV-a pentru litigii de muncă și asigurări sociale și se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Pronunțată în ședința din data de 30 martie 2023.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

MARIAN ENACHE

Magistrat-asistent,
Valentina Bărbățeanu

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

„Monitorul Oficial” R.A., Str. Parcului nr. 65, sectorul 1, București; 012329
C.I.F. RO427282, IBAN: RO55RNCB0082006711100001 BCR
și IBAN: RO12TREZ7005069XXX000531 DTCPMB (alocat numai persoanelor juridice bugetare)
Tel. 021.318.51.29/150, fax 021.318.51.15, e-mail: marketing@ramo.ro, www.monitoruloficial.ro
Adresa Centrului pentru relații cu publicul este: șos. Panduri nr. 1, bloc P33, sectorul 5, București; 050651.
Tel. 021.401.00.73, 021.401.00.78, e-mail: concursurifp@ramo.ro, convocariaga@ramo.ro
Pentru publicări, încărcați actele pe site, la: <https://www.monitoruloficial.ro>, secțiunea Publicări.

